

Ez a diplomatikus formában létrejött határozat volt az oka a *Polónyi Géza* őszinte zavarcsináló szándékának. Ez a diplomatikus szólásmód ugyanis egy év óta nagy türelemmel és ravaszsággal szőtt szép tervnek lett a „virágos szemfedője”.

Nem tudjuk, igaz-e az ujságoknak az a hire, hogy *Polónyi Géza* tegnapi szereplése és egy elmaradt delegátusi tagság között oki és okozati összefüggés van. Nem tudjuk, nem kutatjuk.

De, ha az ujságok, a folyosó, sőt a politikusok e szinte egyhangú vélekedése jó nyomon jár: le kell venni a kalapunkat a *Polónyi Géza* nyíltszívűségén, aki huszonnégy óráig sem hagyta magában forni és erjedni a szenvedett sérelmen érzett haragját és bosszuságát. Nem tette el jégre a kapott politikai fricskát, mindjárt másnap megpróbált „megfizetni érte.”

Hamlettel szólva, még el sem nyűtt lábán a gyász-cipő, amelyben kedves halottját, — az elérni remélt delegátusi tagságot — a temetőbe kikísérte; s már is bosszút forralt, sőt bosszút állott.

A magyar közéletnek nem válik ugyan a diszére, hogy a közérdekeknek a legcsupaszabb magánérdekekkel való összekeverését még csak nem is rejtegetik többé a politikusok, de *Polónyi* legalább nyíltan járt el. Még csak a látszat kedvéért sem titkolja, hogy a politika néha az neki, ami régente egyes hatalmas uraknak volt: mód és alkalom az ország érdekeit taposni lábbal a maguk privát természetű sérelmeiért.

Jaurés beszéde. Párisból jelentik: Tegnap *Jaurés* napja volt a képviselőházban. Hatalmas beszédet mondott, amely este hét óráig kitöltötte az ülést. Különösen érdekesek voltak azok a fejtegetései, amelyek — igaz ugyan, hogy csak mende-mondákra hivatkozva — arról szóltak, hogy az osztrák-magyar monarchia csak abban az esetben hajlandó hozzájárulását adni a német-francia marok-

kói szerződéshez, ha kölcsönt kap a francia pénzügyi piacon, illetőleg egynémely értékeit jegyezni fogják a párisi tőzsdén. *De Selves* külügyminiszter sietett megegyezni ezt a híresztelést és e részben hivatkozott a párisi osztrák-magyar nagykövet formális demenciéje. A diplomaták páholyában volt az egész ülés folyamán *Szécsen* gróf osztrák-magyar nagykövet s helyeslőleg bólintott, mikor a külügyminiszter rá hivatkozott.

A fogadalmi templom.

A fogadalmi templom céljára rendelkezésre áll ma a város által kezelt és e célra lekötött 3500 hold föld évi 52.000 koronát kitevő hozamából körülbelül 800.000 korona és a temesvári püspökségnél kezelt körülbelül 400.000 korona, összesen 1.200.000 korona; míg a templom építése az elfogadott tervek szerint kerek 2.500.000 korona, Schulek tanár ur tiszteletdíja és a belső berendezés legalább 500.000, összesen 3.000.000 koronába kerül, a hiány tehát ma 1.800.000 korona.

Az ügynek tisztán pénzügyi képe most már tagadhatatlanul az, hogy ha a már 30 éven át halogatott építést még 10 évig elhalasztjuk, akkor a ma rendelkezésre álló 1.200.000 korona növekszik évente a 3500 hold föld hozama 52.000, a kamatok kamataival átlag körülbelül 68.000, tehát összesen körülbelül 120.000 koronával, úgy hogy 10 év múlva 10-szer 120.000 korona = 1.200.000 korona növekedéssel legalább is 2.400.000 korona állna rendelkezésre, és ha tehát 10 év múlva 1922. évben a templomot építeni kezdik és annak teljes felépítése csak három évig tart, a fenti 3.000.000 koronához csak csekély néhány ezer korona hiányzana, esetleg az *Ivánkovics* dr ur cikkében említett külföldi adományok beszámításával a templom felépítésének befejezésekor annak költségei teljesen fedezve volnának, anélkül, hogy a város más áldozatot is hozna, mint a 3500 hold föld hozamának még 13 évre való lekötését.

Ellenben ha most mindjárt 1912-ben kezdjük az építést, akkor — itt is három évet számítva a befejezésig — legkésőbb 1914. év végén kiadtuk az 1.200.000 koronát, amely

addig 104.000 korona két évi hozam és átlag már csak egy évi kamattal 50.000 korona, tehát kerek 1.354.000 koronára emelkedett. Összköltség 3.000.000 korona, hiány 1.650.000 korona, amely összeg, hozzáadva a kölcsönbeszerzés költségeit, legalább 50.000 koronával 1.700.000 korona hiányt jelent, amely 1914-től kezdve kamatoztatandó és amortizálendő. Ehez 50 éves kölcsönnél körülbelül öt és fél százalékot számítva, 93.500 korona szükséges rendelkezésre áll a 3500 hold föld hozama 52.000 korona, fedezendő tehát 1914. évtől kezdve évente legalább 41.500 korona 50 éven át épügy, mint a 3500 hold föld hozama, ahelyett, hogy az az első verzió szerint 13 év múlva felszabadul, 1914-től kezdve 50 éven át maradna lekötve, vagyis körülbelül 40 évvel tovább és így a finansziális különbség a két eljárás között feltétlenül legalább 40 éven át évente átlag 100.000 koronával nagyobb teher a város részére.

A számok ezen ékes beszéde mellett egész nyugodtan bátor vagyok felemlíteni azon kérdést, vajjon fontosabb-e az, hogy a fogadalmi templom 10 évvel korábban készüljön el, vagy az, hogy a város annyira hiányos egészségügyi viszonyait javítsuk csatornázás, vízvezeték, egy rendes kórház létesítése, valamint a város feltöltése és burkolattal való ellátása által? Mert hogy ez a kérdés így áll és hogy a város, ha 50 éven át évente 100.000 koronát a templomra kell hogy fizessen, nem bír a fenti követelményeknek megfelelni, azt mindazok, akik a város pénzügyi viszonyait ismerik, kétségtelenül tudják, de láthatják azok is, akik a minden évben dúló harcokat egy-egy utca rendezése miatt figyelemmel kísérik, vagy azt, hogy a majdnem országos szegényt képező kórházunk ujjaépítéséhez nem foghatunk hozzá pénzhány miatt.

Ott van azután az argumentumok között a Schulek tanár ur által történendő építkezés, mint olyan azonban, mely e komoly tárgyhoz igazán nem illik, mert hiszen megvan Schulek tanár ur terve, e szerint fogjuk a templomot építeni, esetleg a híres tanár szakavatott fiának vezetése alatt; hát ez nem argumentum.

Drágább lesz tíz év múlva az építkezés!

Ezt épenséggel nem lehet megjósolni, mert az építési anyag végre nem élelmi cikk

zódott vissza. Öres óráiban földre szegzett szemekkel barangolt és fürkészte a föld különböző váltakozó színeit a tengerparton, a hegyek talján és a tova elterülő síkságon és meglepte a vágy egy olyan csodavázát alkotni, amelyen megörökihetné a muló szépséget és szívének elfutó örömeit és kifejezhetné reményének és szerelmének isteni fájdalmát.

Ekkor már erőteljes férfiúvá érlelődött és lelkében az alkotás vágya viharzott. Hogy ezt a vágyat, amely éveivel együtt fejlődött, még inkább kielégíthesse, lemondott jól megfizetett munkájáról, amellyel szép kis összegecskét takarított meg magának. Korongja már nem forgott úgy, mint előbb, kora reggeltől késő estig. Az epresfazekak száz- és ezerszámra való készítését másoknak engedte át és az emberek lassacskán elkerülték a Jean házához vezető utat. Szerencsére a fiatal leányok még felkeresték néha a tiszta forrásvizet, az eper és a rózsák kedvéért; de az elhanyagolt eperbokrok elpusztultak, a rózsatövek elvadultak, hajtásaikkal ellepték a kert kerítését és virágaikkal kínálgatták az utszéli vándorokat. Csak a forrás vize maradt üde és tiszta és gazdag csörgedezésével odacsalogatta állandóan az ifjúságot és vidámságot Jean udvarához.

De az ifjúság vidám kacagását most már a csipkedő guny váltotta fel.

— Nos, Jean mester, elhamvadt már a tűz a kemencében?

— Nem jár már olyan serényen a korong?
— Mikor láthatjuk meg azt a csodavázát, amelyik szebb lesz, mint minden a világon?

— Igen, olyan szép lesz, mint a feslő rózsza, olyan színes, mint a földi eper és ha hihetünk szavaidnak, olyan beszédes lesz, mint a legszebb cseresznyeajkak?

Jean napról-napra öregedett . . . azután egészen megvénült. Folyton ott üldögélt a kőpadon, a forrása, a kemencéje mellett, az olajfa csipkefinomságu árnyékában, letarolt, kopasz földje előtt, melynek területe kitünő anyagot szolgáltat, de rózsát és epret már nem terem.

Azelőtt mindig azt mondta Jean, hogy csak három szép dolog van a világon: a piros rózsza, a piros eper és piros ajak. Most már mind a három cserben hagyta. A fiatal leányok, sőt már a gyermekek piros ajka is csak gunyra nyílik meg a mester számára.

— Ejnye, Jean apó, te úgy élsz, mint a mezei tücsök?

— Sohase szoktál enni, Jean apó?

— Jaen apó csak a forrás vizével táplálkozik!

— Hiába, aki megöregszik, az a második gyermekkorát éli!

— Mit teszel majd a csodavázába, ha ugyan elkészül valaha, — te vén bolond?

— Menj inkább ablaktáblákat festeni, vagy csinálj unalmadban vízfordó korszókat . . . sokkal jobb lesz!

Jean apó hallgatagon csóválta a fejét a gunyolódásokra és feleletül csak jóságos mosoly játszadozott fonnyadt ajkai körül. Szeretettel bánt az állatokkal és jólelkűen megosztja száraz kenyerét a szegényekkel. Igaz, hogy alig eszik valamit, de azért nem szenved éhséget. Az is igaz, hogy egészen lesoványodott, de erős és egészséges.

Erősen izezett, sűrű szemöldökei alól bizalommal tekint szemével a világba; és azok a szemek olyan tiszták, mint a forrás vize, melyben a ragyogó nap verőfénye visszatükröződik.

Egy napon aztán Jean visszaiült a korongja mellé, hogy megalkothassa a csodavázát . . . és megvalósíthassa életének legszebb álmát . . . A korong szédületesen forog . . . Jean lábaival veri hozzá a taktust . . .

Az agyagváza emelkedik, összeesik, majd újra megdagad . . . Jean kezei alatt alakatlan tömeggé válik, hogy aztán újból feltámadjon . . . Végre egy ügyes fogással kialakul, mint a virág, mely láthatatlan szárán hirtelen rügyezik és győzedelmes pompával kifejlődik. Az öreg ember remegő kezeivel vízi remekművét a gondosan előkészített kemencéhez, ahol a tűz ereje a szép formához megadja majd a szín szépségét is, mely az egész munkát megkoronázza.

Jean az egész ejszaka élesztette, majd félkezte a lángot a kemencében . . . a lángot . . . mely a csodás színvegyülék alkotó eleme